

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет

Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Конструктивна географія

вибіркова

Освітня програма _____ "Середня освіта (Географія)"

Спеціальність _____ 014 "Середня освіта (Географія)"

Галузь знань _____ 01 "Освіта"

Рівень вищої освіти _____ другий магістерський

_____ географічний факультет

Мова навчання _____ українська

Розробник: Цепенда Микола Михайлович, асистент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, кандидат географічних наук, доцент

Профайл викладача (-ів) <http://ecogeo.cv.ua/цепенда-микола-михайлович/>

Контактний тел. +380505613761

E-mail: m.tsependa@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації
Очні консультації: середа з 14.00 до 15.00
Онлайн-консультації: середа з 14.00 до 15.00.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Конструктивна географія – напрямок в географії, який має вирішувати проблеми раціонального перетворення та розвитку природних і господарських комплексів, розміщення населення тощо. Конструктивна географія тісно пов'язана з географічним прогнозом. Її синонімами різні дослідники визначають антропогенне ландшафтознавство, прогнозну географію, перспективне ландшафтознавство, футургеографію.

2. Мета навчальної дисципліни: *сформуванню у студентів уявлення про структуру конструктивно-географічних досліджень та їхнє місце у системі географічних наук на шляху до інформаційного суспільства, еволюцію методів конструктивно-географічних досліджень та дискусійні моменти теорії, методології і методики дослідження природи Землі.*

3. Пререквізити. *Загальне землезнавство, Фізична географія материків і океанів, Географія населення і розселення.*

4. Результати навчання. *У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен навчитися користуватися основними прийомами і методами конструктивно-географічних робіт з метою формування у еколого-географічного світогляду; робити аналіз комплексних проблем природокористування з метою підвищення ефективності використання природних ресурсів на основі парадигми підтримуваного (збалансованого) розвитку; використовувати знання у галузі раціонального природокористування і географічного ресурсознавства, класифікації природних ресурсів, моніторингу і прогнозування руйнівних природних і техногенних явищ в нинішніх умовах незбалансованої взаємодії суспільства і природи.*

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- ✓ предмет і методи конструктивної географії, історію її становлення за рубежом і в Україні;
- ✓ сутність основних методів конструктивної географії;
- ✓ етапи взаємодії суспільства і природи;
- ✓ конструктивно-географічні проблеми територіальної організації виробництва і населення;
- ✓ проблеми мінерально-сировинного комплексу України, суть його конструктивно-географічних досліджень та новітні концепції його розвитку
- ✓ проблеми використання водних ресурсів, напрями раціоналізації їх використання та управління ними;
- ✓ проблеми використання земельних ресурсів, напрями раціоналізації їх використання та управління ними;
- ✓ проблеми використання біологічних ресурсів, напрями раціоналізації їх використання та управління ними.

вміти:

- ✓ застосувати сучасні засоби комп'ютерних технологій для виконання прикладних фахових завдань шляхом використання ПК для введення, опрацювання і візуалізації текстової, статистичної і графічної інформації географічного змісту;
- ✓ здійснювати розрахунок техногенного навантаження на довкілля;
- ✓ аналізувати мінерально-сировинний та енергетичний потенціал;
- ✓ визначати водноресурсний потенціал річкової водогосподарської системи;
- ✓ здійснювати аналіз раціональності землекористування.

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Територіальна організація й особливості інвентаризації природних; ландшафтне обґрунтування використання природних ресурсів, географічний кадастр природних ресурсів
2	Природно-ресурсний потенціал території (акваторії) і прогноз використання ПРП території
3	Географічний моніторинг, аерокосмічний моніторинг компонентів природних і техногенних ландшафтів
4	Геоінформаційні системи і їх застосування при вивченні при вивченні і картографуванні природно-господарських систем
5	Конструктивно-географічні основи охорони природи і раціонального використання природно-заповідного фонду
6	Природно-господарські територіальні системи та закономірності їх просторової організації і функціонування
7	Агроландшафтні, водогосподарські і меліоративні системи, особливості їх територіальної організації і моделювання

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Форми поточного контролю:

- усне опитування;
- реферат;
- практична робота;
- тестування;
- тематична та модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю – іспит.

Засоби оцінювання

- картографічні, аналітично-картографічні роботи;
- реферати;
- контрольні роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS		Критерії оцінювання
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою	
Відмінно	A (90-100)	відмінно	Знання предмету міцні і глибокі, виходять за межі навчальних програм, підручників і навчальних посібників та носять науковий й інноваційний характер. Студент вільно орієнтується у дискусійних моментах загальних теоретичних питань методології, методики і методів дослідження природи Землі, в т.ч. географічних досліджень на рубежі XX і XXI століть; досконало володіє прийомами і методами конструктивно-географічних досліджень, системними знаннями у галузі географічного ресурсознавства, класифікації природних ресурсів, моніторингу і прогнозування сучасних руйнівних природних і техногенних явищ і чинників у межах природно-господарських територіальних, водогосподарських, агроландшафтних і меліоративних систем.
Добре	B (80-89)	дуже добре	Знання предмету глибокі і повні, перебувають у межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент самостійно орієнтується у більшості дискусійних моментів загальних теоретичних питань методології, методики і методів дослідження природи Землі, в т.ч. географічних досліджень на рубежі XX і XXI століть; добре володіє прийомами і методами конструктивно-географічних досліджень, системними знаннями у галузі географічного ресурсознавства, класифікації природних ресурсів моніторингу і прогнозування сучасних руйнівних природних і техногенних явищ і чинників у межах природно-господарських територіальних, агро-ландшафтних, водогосподарських і меліоративних систем. Здатний попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні більш ефективні прийоми дій чи операцій в межах обраної спеціальності, швидко знаходити і усувати помилки.
	C (70-79)	добре	Знання предмету глибокі і повні, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент самостійно орієнтується у більшості проблем суспільства і природи, легко переносить засвоєні знання на нові види діяльності в межах обраної спеціальності; добре володіє прийомами і методами конструктивно-географічних досліджень, системними знаннями у галузі географічного ресурсознавства. Здатний виконувати засвоєні види діяльності, дії і окремі операції в нестандартних умовах, знаходити і за допомогою педагога усувати помилки.
Задовільно	D (60-69)	задовільно	Знання предмету перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент орієнтується у більшості проблем суспільства і природи, переносить засвоєні знання на нові види діяльності в межах обраної спеціальності. Студент, в основному, володіє прийомами і методами конструктивно-географічних досліджень, системними знаннями у галузі географічного ресурсознавства. Здатний виконувати засвоєні види діяльності, дії і окремі операції в нестандартних умовах, знаходити і за допомогою педагога усувати помилки.
	E (50-59)	достатньо	Знання, завчені з підручника, висвітлюються за допомогою конспекту. Студент самостійно використовує знання у завчених умовах і ситуаціях, на нові види діяльності вони переносяться за допомогою викладача. Студент орієнтується в основних дискусійних моментах загальних теоретичних питань методології, методики і методів дослідження природи Землі, в т.ч. географічних досліджень на рубежі XX і XXI століть, класифікації природних ресурсів моніторингу і прогнозування сучасних руйнівних природних і техногенних явищ і чинників у межах природно-господарських територіальних, агроландшафтних, водогосподарських і меліоративних систем.
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання	Студент слабо володіє основами знань з конструктивної географії, не знає основних термінів і визначень, не вміє пояснити елементарні поняття і категорії, у процесі спілкування використовує використані хаотичний і безсистемний набір фраз, наближених до суті дисципліни, що вивчається; не виконав ряд практичних робіт.
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	Студент не засвоїв елементарних основ курсу, знання хаотичні і безсистемні, зовсім не виконані практичні роботи.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)										Іспит	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	KP1	T5	T6	T7	T8	KP2	40	100
5	5	5	5	10	5	5	5	5	10		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів,
 KP – модульні контрольні роботи.

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Александрова Т.Д. Традиційні і нові дослідження взаємодії природи і суспільства у російській географії. / УГЖ., 2005. №1. – С.21-25.
2. Багров М.В. География на рубеже тысячелетий (Некоторые мысли, раздумья о результатах работы XII съезда Русского географического общества. / УГЖ., 2006. №1. – С.13-16.
3. Багров М.В. Концептуальний погляд на роль і завдання географії в інформаційному суспільстві. / УГЖ., 2006. №4. – С.9-14.
4. Веклич М.Ф. Історія та прогноз розвитку природи і довкілля: Теоретичні засади. / УГЖ., 2001. №3. – С.45-51.
5. Горев Л.Н., Пелещенко В.И., Кирничный В.В. Методика оптимизации природной среды обитания. – К.: 1992. – 528с.
6. Котляков В.М. Роль географії на сучасному етапі розвитку природи і суспільства. / УГЖ., 2006. №4. – С.6-9.
7. Моделирование в географии. / Сб. тр. под ред. В.А.Жука. – М.: Изд. МГУ, 1986. – 112с.
8. Основы конструктивной географии. Под ред. И.П.Герасимова и Преображенского В.С. – М.: Просвещение, 1986. – 287с.
9. Пащенко В.М. Методологічні й теоретичні новації у дослідженні природи в Україні. / УГЖ., 2001. №3. – С.107-175.
10. Пащенко В.М. Методологічні, теоретичні і мета теоретичні узагальнення і новації у природничо-географічних науках. / УГЖ., 2001. №3. – С.38-44.
11. Петлін В.М. Бути чи не бути конструктивній географії. / УГЖ., 2005. №1. – С.18-21.
12. Петлін В.М. Конструктивна географія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. – 544 с.
13. Потапенко В.Г. Екологічна безпека як напрямок досліджень сучасної конструктивної географії (методологічні підходи). Україна: географічні проблеми сталого розвитку. Зб. наук. праць. В 4-х т. – К.: ВГЛ Обрії, 2004. – Т.2. – С.26-28.
14. Природні ресурси України. Коротун І.М., Коротун Л.К., Коротун С.І. Навч.посіб. – Рівне: ТОВ “Принтгауз”, 2000. – 192с.
15. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. У 3-х частинах. – К.: ВД М.Академія. – Чернівці: Зелена Буковина, 1999. – 568с.
16. Руденко В.П., Чернюх О.І. Становлення конструктивно-географічних напрямів раціонального природокористування в Україні у першій половині ХХ ст.: Монографія. – Чернівці: Рута, 2004. – 216с.
17. Руденко Л.Г., Палієнко В.П. та ін. Підходи, принципи та методи конструктивно-географічних досліджень природокористування у зв'язку з розвитком мінерально-сировинної бази України. / УГЖ., 2004. №3. – С.13-19.
18. Руденко Л.Г., Палієнко В.П. та ін. Конструктивно-географічні напрями регіонального природокористування у зв'язку з розвитком мінерально-сировинної бази України (концептуальний аспект). / УГЖ., 2003. №4. – С.11-18.
19. Сивий М.Я. Конструктивно-географічні засади дослідження мінерально-сировинних ресурсів регіону. / УГЖ., 2005. №1. – С.38-46.
20. Экзарьян В.Н. Геоэкология и охрана окружающей среды. – М.: Экология, 1997.

7.2. Допоміжна

21. Водне господарство в Україні. / За ред. А.В.Яцика, В.М.Корева. – К.: Генеза, 2000. – 456с.
22. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища. Навч. посіб. – К.: Т-во "Знання" КОО, 2000. – 203с.

23. Руденко Л.Г. Нові завдання географії на шляху до інформаційного суспільства. / УГЖ., 2006. №4. – С.15-19.
24. Судо М.М. Геоэкология. – М.: МНЕПУ, 1999. – 116с.
25. Топчиев А.Г. Геоэкология: географические основы природопользования. – Одесса. Астропринт., 1996. – 392с.
26. У пошуках сучасної парадигми географії. / УГЖ., 2006. №4. – С.19-22.
27. Черваньов І.Г. Географія у фундаментальних науках про світ і прагматичній сфері буття. Україна: географічні проблеми сталого розвитку. Зб. наук. праць. В 4-х т. – К.: ВГЛ Обрії, 2004. Т.1. – С.157-166.
28. Шмендій В.М., Солошин І.О. Управління природоохоронною діяльністю. Навч. посіб. – К.: Центр навч. літ., 2004. – 296с.
29. Яцик А.В. Екологічна безпека в Україні. – К.: Генеза, 2001. – 216с.
30. Яцык А.В., Шмаков В.М. Гидроэкология. – К.: Урожай, 1992. – 192с.

7.3. Інформаційні ресурси

1. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>.
2. <https://data.worldbank.org>.
3. <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.